

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปและภาวะผู้นำเชิงจัดการตามทฤษฎีของแบสส์ (Bass) ของผู้บริหารตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ทำการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ทั้งหมด 14 โรงเรียน จำนวน 989 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ทำการสอน จำนวน 278 คน ซึ่งได้มาจากเกณฑ์กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 608-609) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต 1

โรงเรียน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. โรงเรียนวัดทรงธรรม	88	25
2. โรงเรียน มัธยมวัดศรีจันทร์ประดิษฐ์	62	17
3. โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ	116	33
4. โรงเรียนสาขาลาศูทธิราอุปถัมภ์	8	2
5. โรงเรียนสมุทรปราการ	109	31
6. โรงเรียนเทพศิรินทร์ สมุทรปราการ	75	21
7. โรงเรียนราชประชาสมาสัย ฝ่ายมัธยม รัชดาภิเษก	85	24
8. โรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา	58	15
9. โรงเรียนมัธยมวัดใหม่สมุทรกิจวิทยาคม	12	3
10. โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง	80	22
11. โรงเรียนวิสุทธิกษัตริ์	76	22
12. โรงเรียนป้อมนาคราช สวาทยานนท์	77	22
13. โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ	88	25
14. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ	55	16
รวม	989	278

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามเพศ และ ประสบการณ์การทำงาน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปและภาวะผู้นำเชิงจัดการของผู้บริหารตาม ทิศนะของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 ซึ่งผู้วิจัย ได้ปรับปรุง มาจากแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปและเชิงจัดการของ อำนวย เกตรา (2546) ที่สร้างขึ้น โดยใช้ ทฤษฎีของแบสส์ (Bass, 1985) และ แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหาร โรงเรียน มัธยมศึกษา ของ ขวัญใจ ศรีทาพัทธ์ (2548) โดยแยกตามภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปและภาวะผู้นำเชิง จัดการ ดังนี้

ผู้นำเชิงปฏิรูป

1. บุคลิกภาพที่น่านับถือ จำนวน 13 ข้อ (ข้อที่ 1-13)
2. การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล จำนวน 13 ข้อ (ข้อที่ 14-26)
3. การกระตุ้นให้ผู้ตามใช้สติปัญญาในการทำงาน จำนวน 13 ข้อ (ข้อที่ 27-39)

ภาวะผู้นำเชิงจัดการ

1. การให้รางวัลตามสถานการณ์ จำนวน 13 ข้อ (ข้อที่ 40-52)
2. การจัดการโดยยึดการยึดหยุ่น จำนวน 13 ข้อ (ข้อที่ 53-65)

การตอบแบบสอบถาม มีตัวเลือกตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยกำหนดความหมายของคะแนนแต่ละข้อ ดังนี้

- 5 หมายถึง ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปและภาวะผู้นำเชิงจัดการ บ่อยครั้งมาก
- 4 หมายถึง ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปและภาวะผู้นำเชิงจัดการบ่อย ๆ
- 3 หมายถึง ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปและภาวะผู้นำเชิงจัดการเป็น บางครั้ง
- 2 หมายถึง ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปและภาวะผู้นำเชิงจัดการนาน ๆ ครั้ง
- 1 หมายถึง ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปและภาวะผู้นำเชิงจัดการ เกือบไม่เคย

การแปลผลคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากข้อความ ใช้เกณฑ์การแบ่งความถี่ของการแสดงภาวะผู้นำตามแนวการให้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแสง (2535, หน้า 23-24) ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.51- 5.00	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปและภาวะผู้นำเชิงจัดการอยู่ในระดับสูงมาก
3.51- 4.50	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปและภาวะผู้นำเชิงจัดการอยู่ในระดับสูง
2.51- 3.50	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปและภาวะผู้นำเชิงจัดการอยู่ในระดับปานกลาง
1.51- 2.50	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปและภาวะผู้นำเชิงจัดการอยู่ในระดับต่ำ
1.00- 1.50	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปและภาวะผู้นำเชิงจัดการอยู่ในระดับต่ำมาก

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปและเชิงจัดการ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ปรับปรุงแบบสอบถามแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปและเชิงจัดการของ อำนาจ เกตรา (2546) ที่สร้างขึ้นโดยใช้ทฤษฎีของแบสส์ (Bass, 1985) และ แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ของ ขวัญใจ ศรีทาพัคค์ (2548)

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามโครงสร้างเนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสมของภาษา และความครอบคลุมเนื้อหา

4. นำแบบสอบถามตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้วิจัยได้จัดตั้งแบบสอบถามแบบร่างให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบด้านเนื้อหาและการจัดการประเมินผล จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

4.1 ดร.พระครูสุตวิสุทธิคุณ (พัก) อาจารย์ผู้สอนระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

4.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศรีสวคนธ์ แดงสะอาด อาจารย์ผู้สอนระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

4.3 ดร.กันทิมา รัชฎวรรณพงษ์ ครู โรงเรียนสมุทรปราการ

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงเป็นขั้นตอนสุดท้าย

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มครูจำนวน 40 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้ทดลองใช้ มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202 -204) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97
7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นและความสมบูรณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือจากโครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ถึงผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้โรงเรียนแต่ละโรงเรียนให้แจกครู โดยใช้วิธีจับฉลากเท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเองโดยส่งให้โรงเรียน 278 ฉบับ ได้คืน 278 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
3. เมื่อได้แบบสอบถามคืนมาและตรวจความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำมาวิเคราะห์
4. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วตามข้อ 1 มาลงรหัสแล้วให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อ และทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยเลือกวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับสมมุติฐานดังนี้

1. ตอนที่ 1 วิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปและภาวะผู้นำเชิงจัดการของผู้บริหารตามทัศนะของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ว่าอยู่ในระดับใด โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปและภาวะผู้นำเชิงจัดการของผู้บริหารตามทัศนนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ว่าแตกต่างกันหรือไม่ โดยจำแนกสถานภาพทางเพศ ใช้การทดสอบค่าที (t-test) และวิเคราะห์ตัวแปรด้านประสบการณ์ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) หลังจากนั้นทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

3. ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำผู้นำเชิงปฏิรูปและภาวะผู้นำเชิงจัดการของผู้บริหารตามทัศนนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ความถี่ (Frequency)

1.2 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 101)

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ

n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.3 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 102)

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

Σfx แทน ผลรวมของความถี่คูณค่าคะแนน
 n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

1.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 103)

$$SD = \sqrt{\frac{n\Sigma fx^2 - (\Sigma fx)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 Σfx^2 แทน ผลรวมของความถี่คูณค่าคะแนนยกกำลังสอง
 $(\Sigma fx)^2$ แทน ผลรวมของความถี่คูณค่าคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 f แทน ความถี่
 n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2. สถิติที่หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ สัมประสิทธิ์แอลฟา ของ ครอนบาค (α - Coefficient) และ หาค่า IOC

2.1 หาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือ โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\Sigma x}{n}$$

เมื่อ IOC แทน คำนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์
 Σx แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ
 n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรของ ครอนบาค ดังนี้

$$r = \frac{2r}{1+r}$$

เมื่อ r_{tt} เป็นความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
 r เป็นความเชื่อมั่นของคะแนนข้อคู่และข้อคี่

3. สถิติที่ใช้ทดสอบค่าสมมุติฐาน ได้แก่

3.1 การทดสอบความแตกต่างระหว่าง ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างใช้ t-test แบบ Independent โดยใช้สูตร ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)\left\{\frac{s_2^2}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right\}}{n_1 + n_2 - 2}}}$$

เมื่อ \bar{X}_1, \bar{X}_2 เป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ 2
 s_1^2, s_2^2 เป็นความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ 2
 n_1, n_2 เป็นขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ 2

3.2 การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ใช้ F-test โดย วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะมีการทดสอบรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe) โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 116)

$$F = \frac{Msb}{Msw}$$

เมื่อ F แทน อัตราส่วนความแปรปรวนทางเดียว

Msb แทน Mean Square between Groups

Msw แทน Mean Square within Groups

3.3 การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ((Pearson Product Moment Correlation) ใช้ทดสอบสมมติฐานในตอนที่ 3 (ล้วน สายศ และอังคณา สายศ, 2540, หน้า 173)

$$r_{xy} = \frac{n\sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\left\{ n\sum X^2 - (\sum X)^2 \right\} \left\{ n\sum Y^2 - (\sum Y)^2 \right\}}}$$

เมื่อ r_{xy} เป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

n เป็นจำนวนคนหรือสิ่งที่ศึกษา

$\sum X$ เป็นผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X

$\sum Y$ เป็นผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ Y

$\sum X^2$ เป็นผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X แต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum Y^2$ เป็นผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ Y แต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum XY$ เป็นผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X และ Y คูณกันแต่ละคู่